INSTYTUT MAZURSKI
W OLSZTYNIE

KOMUNIKAT DZIAŁU INFORMACJI NAUKOWEJ

SERIA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA Nr 2

Rok 1947. Czerwiec Nr 6 (12)

Komisja Gospodarcza Mązurskiej
Wojewódzkiej Rady Narodowej.

WYTYCZNE PLANU ODBUDOWY I PRZEBUDOWY GOSPODARCZEJ WOJEWÓDZTWA OLSZTYŃSKIEGO

PRZEDMOWA

Problemy gospodarcze województwa olsztyńskiego wysuwają się na czoło wszystkich innych zagadnień, dlatego czynniki kierujące sprawami województwa, poświęcają im specjalną uwagę. Wyjście z obecnego trudnego impasu jest możliwe jedynie przez skoncentrowanie wszystkich wysiłków na zagadnienia najważniejsze, oraz należyte rozplanowanie pracy na najbliższy okres. W tym celu Komisja Gospodarcza i Odbudowy Mazurskiej Wojewódzkiej Rady Narodowej postanowiła opracować 3-letni plan gospodarczy dla województwa olsztyńskiego. Po ustaleniu wytycznych długofalowej pracy zostały sprecyzowane cele do osiągnięcia w najbliższych trzech latach. Ponieważ autorzy planu nie byli dokładnie zorjentowani, w jakiej kolejności uwzględnione będę potrzeby województwa olsztyńskiego w stosunku do potrzeb innych województw, dlatego też nie byli w stanie opracować tak dokładnego planu, by istniała gwarancja, że wszystkie zaplanowane prace zostaną wykonane w okresie najbliższych 3 lat. Z tego względu należałoby pracę tę traktować raczej jako wskazania najbardziej palących zagadnień województwa olsztyńskiego, które winny być rozwiązane w możliwie najkrótszym czasie.

Ze względu na brak w Olsztynie regionalnego urzędu planowania, opracowaniem planu zajęła się Komisja Gospodarcza i Odbudowy Mazurskiej Wojewódzkiej Rady Narodowej,

która zaprosiła do współpracy wszystkie najlepsze siły fachowe z województwa olsztyńskiego. Poszczególne zagadnienia rozpracowały podkomisje. Opracowania te były dyskutowane i uzupełnione na zebraniach plenarnych. Na podstawie tych szczegółowych opracowań Komisja redakcyjna opracowała główne założenia 3 letniego planu województwa olsztyńskiego. Zarówno szczegółowe plany jak i podane poniżej wytyczne były tematem obrad dwóch plenarnych posiedzeń Mazurskiej Wojewódzkiej Rady Narodowej, która po dyskusji plan przyjęła w przedłożonej przez Komisję Gospodarczą i Odbudowy redakcji.

Jako przewodniczący Komisji Gospodarczej i Odbudowy oraz Komisji Redakcyjnej czuję się w obowiązku przy okazji publikowania planu — serdecznie podziękować wszystkim uczestnikom pracy nad planem za sumienną i uczciwą współpracę, którą wykonali bezpłatnie jako pracę społeczną w poczuciu wspólnej odpowiedzialności za zagospodarowanie terenu województwa olsztyńskiego, dla dobra całego Narodu i Państwa. *

Bohdan Wilamowski-Korolewicz
poseł na Sejm

---

* Szczegółowe rozpracowania poszczególnych zagadnień planu 3 letniego wraz z ujęciami liczbowymi (ilościowo i wartościowo) znajdują się w biurze Mazurskiej Wojewódzkiej Rady Narodowej.

Wytyczne planu odbudowy i przebudowy gospodarczej

I. ZAŁOŻENIA OGÓLNE

1. W myśl I zasady Narodowego Planu Gospodarczego zadanie główne, t. j. podniesienie poziomu strony życiowej mas pracujących województwa olsztyńskiego, będzie osiągnięte przez:

a) scalenie gospodarcze województwa z województwami Ziem Dawnych;
b) usunięcie i wyrównanie szkód wojennych;
c) zmianę niemieckiej struktury gospodarczej w myśl III zasady Planu Narodowego, z równoczesnym realizowaniem nowego polskiego ustroju.

2. Stwierdza się zgodnie z III rezolucją Konferencji Gospodarczej w sprawie Pomorza Wschodniego, zwołanej przez Instytut Bałtycki że: jednostronność rozwoju gospodarczego za czasów niemieckich, wyjątkowo silny stopień zniszczeń i strat wojennych, pilność potrzeby przedstawienia podstaw gospodarczych regionu, stwarza konieczność doprowadzenia dla terenu województwa olsztyńskiego w ciągu dłuższego czasu znacznej sumy pochodzących z poza regionu sił i środków gospodarczych, wymaga to należytego uwzględnienia potrzeb województwa w całości planów inwestycyjnych Państwa.

3. Jeżeli na całym obszarze Rzeczypospolitej podjęty został wielki wysiłek w kierunku odbudowy — to na terenie województwa olsztyńskiego musi być podjęty «wysiłek na miarę pokoleń», albowiem został tu zniszczony aparat produkcyjny prawie w całości i zniszczone zostały siły żywotne człowieka, który tym aparatem kieruje.

4. Odbudowa aparatu produkcyjnego, przebudowa środków produkcji i budowa nowych, wymagają poza kapitałami inwestycyjnymi, przede wszystkiem racjonalnego, szybkiego i pełnego zaludnienia województwa. Z uwagi na trudne i ogromne zadanie odbudowy winien być tu skierowany wartościowy element ludzki, pragnący osiedlić się na stałe, gdyż tylko na takim podmiocie można tu budować i taki tylko podmiot realizuje II rezolucję Konferencji Bydgoskiej: «Pomorze Wschodnie znajdzie w granicach Polski zdrowsze i lepsze podstawy regionalnego rozwoju, stając się wartościowym elementem w całości gospodarczego organizmu Polski».

Potrzebą palącą staje się przyśpieszenie repatriacji ludności polskiej ze Związku Radzieckiego i polskiej ludności autochtonicznej przebywającej w Niemczech.

II. SCALENIE GOSPODARCZE

1. Ponieważ województwo olsztyńskie stanowi w obecnych warunkach terytorialnych i gospodarczych obszar odosobniony, celem przywrócenia mu ścisłej łączności z przyległymi obszarami Polski i umożliwienia przez to rozwoju, należy w okresie planu możliwie najdalej posunąć scalenie, zgodnie z II zasadą Planu Narodowego, w/g poniższych przesłanek:

a) zgodnie z rezolucją V i VI Konferencji Bydgoskiej nasuwa się celowość zmiany dotychczasowych granic administracyjnych województwa, przez jego rozszerzenie terytorialne, przede wszystkim w kierunku wschodnim i południowym. Dzisiejszy bowiem podział administracyjny nie wykazuje istotnego uzasadnienia, ani z punktu widzenia ogólnych warunków terytorialnych i komunikacyjnych, ani pod kątem potrzeb planowania gospodarczego, które oparte być winno na szerszej jednostce gospodarczej, obejmującej nietylko 3 powiaty wschodnie, ale również i 4 powiaty Powiśla;

b) duże znaczenie ma dla województwa zachowanie charakteru kraju Bałtyckiego przez Elbląg i mniejsze porty nad zatoką, jako bramy wypadowe również dla województwa białostockiego. Aczkolwiek wartość tej cechy umniejsza zamknięcie wybrzeża mierzeją, odcinającą wyjście na pełne morze, jednak rekompensatę stanowiłaby Wisła, od której województwo odsunięto;

c) istotnym warunkiem scalenia będzie związanie Ziem Dawnych z województwem w jednolitą sieć komunikacyjną. Przebudowa w tym kierunku winna obejmować usprawnienie ruchu na istniejącej sieci kolejowej, wodnej, drogowej, telekomunikacyjnej ze zmianą kierunku o tyle, o ile to jest niezbędne do rozwoju i usprawnieniu przelotności do Polski Centralnej z jednej, a do morza z drugiej strony.

2. Ażeby szybciej osiągnąć ostateczne scalenie gospodarcze z Ziemiami Dawnymi konieczna będzie w okresie Planu stała planowa koncentracja sił na najważniejszych i najpilniejszych odcinkach życia gospodarczego. W pierwszym rzędzie dążyć należy do:

a) stworzenia podobnych warunków produkcji rolnej, jak w Ziemiach Dawnych z uwzględnieniem różnic klimatycznych i glebowych;

b) stopniowego wzmagania podstaw gospodarczych w drodze racjonalnego uprzemysłowienia województwa i stworzenia harmonijnej całości rolniczego i przemysłowego aparatu produkcyjnego na wzór ogólno-polski.

c) zachowania i bezwzględnego zabezpieczenia zagrożonych niszczeniem i wymagających szybkich remontów wartości kapitałowych z zakresu urządzeń i budynków wartościowych, mieszkaniowych, komunikacyjnych, użyteczności publicznej itp.

d) skupienia wysiłków i środków dla zapewnienia dostatecznej samodzielnej podstawy żywnościowej województwa.

3. Przy przeprowadzeniu dalszych procesów osadniczo-przesiedleńczych w kierunku objęcia nimi całości obszaru należy:

a) możliwie równomiernie rozmieścić ludność napływającą, osiedlając ją w okresie Planu w większej niż dotychczas liczbie również w powiatach północnych województwa;
b) przy osadnictwie kierować się, o ile możności zasadą mieszania ludności autochtonicznej z napływową, celem wykorzystania przez te ostatnie doświadczeń gospodarczych i życiowych, jakie posiada ludność polska osiadła tu od wieków;
c) dążyć przez odpowiednią akcję uświadamiającą, oświatową, kulturalną i propagandową do usunięcia dawnych różnic dzielnicowych, do zlania osiadłej na tym terenie ludności z ludnością autochtoniczną w jednolity typ Polaka o dużych wartościach fizycznych i moralnych;
d) wyeliminować w całości element szabrowniczy radykalnymi środkami, gdyż element ten w dalszym ciągu przyczynia niepowetowane szkody gospodarcze i przy dalszym pobłażaniu uniemożliwia wszelką akcję planową.

III. USUNIĘCIE I WYRÓWNANIE SZKÓD WOJENNYCH

W planach szczegółowych poszczególnych resortów przewiduje się, jako najważniejsze zadanie w okresie trzyletnim, możliwe zaleczenie tych ran wojennych, które uniemożliwiają dalszy produktywny czyn gospodarczy.

1. W dziedzinie rolnictwa:

a) zgodnie w czasie z Planem Narodowym likwidacja odłogów i związanej z nimi plagi gryzoni stały się naczelnym zagadnieniem dla tutejszego rolnictwa. Likwidacja odłodów w myśl zasady IV pkt. 2-go Planu Narodowego przyśpieszy odbudowę rolnictwa, jako podstawowej gałęzi gospodarczej województwa;
b) odbudowa osiedli wiejskich z uwzględnieniem klasyfikacji szkód, ażeby w szybkim czasie osiągnąć maksimalną liczbę zagród możliwych do zamieszkania i do utrzymania inwentarza;
c) doprowadzenie na wieś odpowiedniej ilości siły pociągowej, bydła i trzody chlewnej, prawie całkowicie wyniszczonej przez wojnę;
d) wyposażenie gospodarstw rolnych w inwentarz martwy i maszyny rolnicze.

2. W dziedzinie urbanizacji:

a) z uwagi na ogromne znaczenie budynków mieszkalnych w miastach i naglącą konieczność uzyskania mieszkań dla utrzymania ciągłej zdolności pracy ludności miejskiej w myśl

zasady IV pkt. 1 Planu Narodowego, należy do województwa olsztyńskiego zastosować punkt 4 tejże zasady;

b) w szczególności dotyczy to miasta Olsztyna, które jako ośrodek administracyjny II instancji, ośrodek dyspozycyjny i gospodarczy województwa i ośrodek przemysłowy pozbawione jest możliwości pełnego spełniania tych funkcji z powodu wielkich zniszczeń i przeludnienia. Zaludnienie miasta jest większe, niż przed wojną, a zniszczenia sięgają 50%. Zachodzi więc b. pilna potrzeba odbudowy zniszczonych mieszkań już w okresie Planu, albowiem brak mieszkań dla świata pracy spowodować może zastój na odcinku odbudowy gospodarczej nie tylko w Olsztynie, ale w pewnej mierze i w całym województwie;

c) w miastach odbudować należy zakłady użyteczności publicznej i budynki dla administracji państwowej i samorządowej.

W Olsztynie nagłą potrzebą staje się odbudowa gmachu dla Urzędu Wojewódzkiego i dla Wydziału Prawno-Administracyjnego Uniwersytetu Toruńskiego. Konieczne będą przesunięcia celem właściwego rozmieszczenia poszczególnych urzędów według zasad sukcesyjnych. Należy wykorzystać możliwość odpowiedniego użycia opuszczonych koszar wojskowych.

3. W dziedzinie przemysłu:

a) odbudowanie w okresie Planu tego aparatu produkcyjnego dóbr konsumpcyjnych, który pozostał na obiektach przemysłowych poniemieckich;

b) wyposażenie obiektów pofabrycznych z powrotem w urządzenia produkcyjne przez ostateczny i celowy podział maszyn z remanentów poniemieckich i dosłanie brakujących z Ziem Dawnych;

c) komasacja mniejszych warsztatów przemysłowych, celem racjonalnego wykorzystania fachowców i obrabiarek;

d) odbudowa mieszkań dla robotników i pracowników przemysłu w pierwszym rzędzie w tych miastach, które poza funkcją handlową dla zaplecza wiejskiego spełniają funkcje gospodarcze jako ośrodki przemysłowe.

4. W dziedzinie elektryzacji:

Aczkolwiek energetyka wyszła z działań wojennych najmniej zniszczona, należy jednak dążyć do szybkiej odbudowy linii wysokiego i niskiego napięcia i doprowadzić do osiedli wiejskich.

5. W dziedzinie komunikacji:

a) odbudowa rozebranych linii kolejowych, zgodnie z potrzebami odbudowujących się ośrodków gospodarczych i administracyjnych;

b) naprawa i konserwacja nawierzchni dróg kołowych, celem utrzymania pełnej drożności i zabezpieczenia tej ogromnej wartości kapitałowej;

c) odbudowa całkowita kanału Elbląskiego, łączącego duże połacie województwa z morzem.

6. W dziedzinie oświaty i kultury:

a) szybki rozwój prac i wciąż wzrastające potrzeby w zakresie oświaty i kultury wymagają odbudowy uszkodzonych lub częściowo zniszczonych budynków dla przedszkoli, szkół podstawowych i średnich, domów społecznych, uniwersytetów powszechnych i ludowych, bibliotek publicznych, domów kultury, świetlic i sal teatralnych.

Specjalny nacisk należy położyć na odbudowę budynków dla szkół zawodowych wszelkich stopni organizacyjnych, zgodnie z zasadą IV punktu 5-go Planu Narodowego.

7. W dziedzinie bezpieczeństwa przeciwpożarowego:

W okresie Planu należy zbudować trzon organizacyjny, obejmujący siecią straży pożarnej cały teren województwa. Okres Planu winien być wykorzystany do odbudowy najpotrzebniejszego taboru i sprzętu przeciwpożarowego, który został tu całkowicie zniszczony.

IV. STRUKTURA GOSPODARCZA

Produkcja dochodu narodowego w województwie olsztyńskim opierać się będzie w pierwszym rzędzie na rolnictwie, ponieważ kraj ten zarasza się warunkami klimatycznymi, jak i glebowymi, predystynowanymi do spełniania funkcji rolniczej.

Następnym elementem produkującym dochód, będzie rybactwo, ponieważ dużą połać województwa pokrywają najliczniejsze i największe w odniesieniu do reszty obszaru Państwa jeziora, a cała północna część województwa przylega do Zalewu Wiślanego.

Rolnictwo z hodowlą i rybactwo będą źródłem surowca dla przemysłu spożywczego, który będzie miał tutaj możliwości rozwoju. Brak kopalnych bogactw naturalnych, brak podstawowych surowców dla przemysłów wielkich, stwarza konieczność ograniczania funkcji przemysłowej dochodu do funkcji wtórnej. Tym nie mniej, zgodnie z III zasadą Planu Narodowego, dążyć należy w kierunku zwiększenia i na tym terenie udziału przemysłu, rzemiosła, i usług w produkcji dochodu narodowego, opierając przemysł przedewszystkiem na surowcu drzewnym, pochodzącym z własnych, stosunkowo dobrze zalesionych i najmniej zniszczonych obszarów.

Leśnictwo będzie dla województwa poważnym czynnikiem dochodu. Również surowce z upraw roślinnych i z hodowli znajdą możliwości przeróbki w odpowiednich przemysłach. Pewne znaczenie dochodowe mieć będzie również turystyka z uwagi na walory turystyczne jezior, piękno krajobrazu i polskie zabytki historyczne.

A. ROLNICTWO

Analiza czynników, wywierających wpływ na kształtowanie się kierunków, jakimi, kroczyło dotychczas rolnictwo w b. Prusach Wschodnich, w pierwszym rzędzie czynników niezmiennych, jakimi są warunki glebowe i klimatyczne, następnie bogactwo naturalne łąk i pastwisk, w dobie obecnej ujęta w Planie Narodowym przebudowa struktury agrarnej w kierunku zwiększenia udziału produkcji zwierzęcej, wskazuje drogi, jakimi pójdzie rolnictwo na tych ziemiach. Jest to, kierunek **zbożowo-hodowlany,** z silną przewagą hodowli na glebach typu cięższego, gdy na glebach o typie lżejszym winny być zgrupowane gospodarstwa o kierunku zbożowo-kartoflanym.

Kompleksy gleb najlżejszych, nieurodzajnych i stosunkowo znaczna ilość dotychczasowych nieużytków winny ulec zalesieniu.

Założenia te, jako dominujące, winny znaleźć swoje rozwiązanie w okresie Planu przez:

a) przestawienie niemieckiego systemu rolnego na ustrój polski, tworząc z gospodarstw folwarczych zdrowe gospodarstwa chłopskie;
b) zachowanie odpowiedniej ilości majątków większych, jako ośrodków kultury rolniczej, zakładów hodowli roślin i zwierząt i zakładów doświadczalnych;
c) renowację i konserwację urządzeń melioracyjnych;
d) nasilenie prac pomiarowo-parcelacyjnych. W okresie Planu prace pomiarowe będą skoordynowane z postępem prac związanych z przebudową ustroju rolnego i odbudowy zniszczeń wojennych, w szczególności uwzględnione zostaną prace, związane z założeniem katastru gruntowego i pomiarami podstawowymi, koniecznymi do stworzenia mapy gospodarczej Państwa, a tym samym i województwa;
e) sporządzenie planów zabudowy osiedli wiejskich, odbudowy i zabudowy zniszczonych budynków mieszkalnych i gospodarskich, budynków użyteczności publicznej, studzien i stawów przeciwpożarowych;
f) wobec niezbyt przyjaznego klimatu i trudniejszych warunków gospodarowania, należy stworzyć pewną atrakcyjność terenu przez wprowadzenie na okres przejściowy daleko idących ulg w zakresie opodatkowania oraz dostateczną ilość kredytów na zagospodarowanie i odbudowę.

Ponieważ odbudowa nowych osiedli i całkowita odbudowa starych nie będzie mogła być ukończona w okresie trzyletnim, należy inwestycje budowlane przeprowadzać z największą ostrożnością i celowością, narazie na poziomie standartów minimalnych, ażeby dobrodziejstwem tych inwestycji ogarnąć jak najwięcej osadników.

Celem zapewnienia trwałych i zdrowych podstaw dla rozwoju rolnictwa, z uwagi na warunki klimatyczne i glebowe,

należy tworzyć lub zachować gospodarstwa o stosunkowo wysokiej powierzchni użytków rolnych przeciętnie około 14 ha, a za tym obszar rolny województwa olsztyńskiego winien objąć około 90.000 gospodarstw.

Ilościowy stan ludności rolniczej na wsi, pracującej w rolnictwie winien osiągnąć w okresie Planu liczbę 500.000 osób.

I. PRODUKCJA ROŚLINNA

W miarę ilościowego narastania ludności i żywych inwentarzy w okresie Planu, stanie przed produkcją roślinną zadanie sprostania potrzebom aprowizacyjnym ludności oraz produkowanie dostatecznej ilości pasz i słomy. Zadania te osiągnięte być winny:

a) przez postępową likwidację odłogów, aż do ich całkowitego zniknięcia i do pełnego obsiewu rozporządzalnej ziemi uprawnej, powodując tym wytępienie gryzoni i chorób roślinnych;
b) przez podniesienie produkcji z jednostki przestrzeni przy stosowaniu właściwej uprawy mechanicznej, właściwego stosowania nawozów organicznych, przy szerokim stosowaniu nawozów zielonych.

Produkcja roślinna winna być pod względem planowanych upraw, zróżniczkowana i udział w niej winny znaleść uprawy roślin włóknistych dla przemysłu: len i konopie, dla których warunki naturalne i typ ludzki osadnictwa stanowią gwarancję rozwoju.

Na większą skalę należy rozbudować produkcję sadzeniaków ziemniaczanych na eksport dla Ziem Dawnych i z nastawieniem na eksport zagraniczny. Produkcja ziemniaków i buraków cukrowych winna zabezpieczyć miejscowe potrzeby przemysłu gorzelniczego i cukrowniczego.

Sadownictwo w rozbudowie swojej winno zachować wskazany umiar do czasu wytypowania dostatecznie odpornych i zaaklimatyzowanych odmian drzew owocowych.

Warzywnictwo winno osiągnąć stan, zabezpieczający zaopatrzenie własne w postaci owoców i warzyw surowych i ich przetworów.

Szczególny nacisk należy położyć na pełne wyzyskanie jagód i grzybów, gdyż te ostatnie mogą stanowić produkt eksportowy.

II. HODOWLA ZWIERZĄT

a) w związku z dominującym kierunkiem hodowlanym rolnictwa, a jednocześnie w związku z katastrofalnym niedoborem inwentarza żywego roboczego i użytkowego, naczelnym zadaniem będzie w okresie Planu zaopatrzenie gospodarstw rolnych w konie i krowy.

Bez wypełnienia tego zadania nie do pomyślenia jest możność zagospodarowania województwa i w związku z tym musi być podjęty wielki wysiłek ze strony Państwa, ażeby zabezpieczyć te potrzeby gospodarcze.

Należy osiągnąć taki stan, ażeby każde gospodarstwo małorolne posiadało przynajmniej jedną krowę oraz jednego konia przeciętnie na 8 ha ziemi, będącej w uprawie.

Należy poza tym dążyć do ustalenia typu ras, mających w przyszłości dominować w miejscowej hodowli.

b) zarówno ze względu na brak wełny, jak i na ogólny brak mięsa, szczególnie w zakresie wołowiny, należy rozwinąć na większą skalę hodowlę owiec, wykorzystując sprzyjające warunki przyrodnicze i dostatecznie duże gospodarstwa chłopskie:
c) aczkolwiek pogłowie trzody chlewnej i ptactwa domowego, osiągną stan względnego nasycenia w tempie szybszym, nie mniej winny być w pierwszym i drugim roku Planu dostarczone w pożądanych ilościach i wytypowanych rasach.
d) należy podtrzymać i dążyć do utworzenia nowych hodowli zwierząt futerkowych, jako jednej z intratnych gałęzi pracy dla drobnego rolnika.

III. PSZCZELARSTWO

Dążyć należy nieodzownie do odbudowy pszczelarstwa i podnieść go z zupełnego upadku i zniszczenia przez doprowadzenie ilościowego stanu roi do conajmniej 30.000.

IV. MLECZARSTWO I JAJCZARSTWO

Uzależnione w swoim rozwoju od wzrostu pogłowia krów i drobiu w miarę jego narastania winny znaleść odpowiednie warunki rozwoju w oparciu o intensywną rozbudowę przetwórstwo mleka i sztuczny wylęg drobiu.

B. RYBACTWO

Będąc szczególnie predystynowanym do odegrania poważnej roli w dziedzinie rybołówstwa słodkowodnego dla nasycenia rynku miejscowego i ogólnokrajowego, rybołówstwo tutejsze winno poza skoncentrowaniem administracji jeziorami w jednym ośrodku dyspozycyjnym

a) doprowadzić ilościowy stan rybaków i personelu pracowniczego w przetwórniach do wystarczającej wysokości, przeszkolić nowy napływ kandydatów;
b) umożliwić rybakom zaopatrzenie się w potrzebny tabor i sprzęt;

c) zagospodarować jeziora przez ilościowe i jakościowe utrzymanie połowów na dostatecznym poziomie drogą ich zarybienia w procentowo wyższym stopniu w rybę wysokowartościową.
d) utrzymać na dostatecznym poziomie racjonalne odłowy węgorza;
e) celem uniezależnienia się od okresowych wahań rynkowych oraz od konkurencji ryby morskiej odpowiednio rozbudować przechowalnictwo materiału żywego i przetworzonego w wędzarniach i konserwach;
f) rozbudować sieć składów rozdzielczych.

C. LEŚNICTWO

Lasy jako najważniejsza w okresie Planu pozycja dochodu narodowego w województwie, winny być otoczone specjalną opieką i ochroną. W drzewostanach leśnych winien znaleźć należyty udział i ochronę świerk, jako surowiec do fabrykacji cellulozy. Produkcja drewna, przy pilnym zagadnieniu jak najszybszej likwidacji poniemieckich remanentów dłużyc, powinna wzrastać pod koniec okresu planowego tak, ażeby mógł być zrealizowany dalszy etat rębny.

Przez przydzielenie lasom powierzchni rolnych nieproduktywnych, pozostanie konieczność ich zalesienia. Okres Planu winien być wykorzystany na przygotowanie odpowiedniej ilości materiału sadzonkowego i nasienia, ażeby w końcowym etapie przystąpić do intensywnego zalesienia. Z uwagi na stosunkowo duży stan posiadania przez lasy gospodarstw rybackich i stawnych, należy baczną zwrócić uwagę na właściwą eksploatację. Rozwinąć należy eksploatację użytków ubocznych leśnictwa, jak kory garbarskiej i żywicy Należy dążyć do zorganizowania akcji zbierania jagód i grzybów, Podnieść poziom łowiectwa przez walkę z kłusownictwem.

D. PRZEMYSŁ

Zgodnie z Konferencją Bydgoską stwierdza się, że szereg dogodnych warunków wytycza poważne możliwości wzrostu uprzemysłowienia województwa, a przede wszystkim wartości położenia geograficznego, określającego dogodność komunikacji, zaopatrzenia i zbytu i dlatego należy dążyć do wykorzystania tych możliwości i już w okresie Planu przystąpić do odbudowy i uruchomienia obiektów ocalałych z pogromu wojennego.

Skromne naogół zasoby surowcowe dają jednak znaczne możliwości w zapasie przemysłu torfowego, materiałów budowlanych i drzewnego. Wzrastają również możliwości dla przemysłu włókienniczego i papierniczego. Osobnym zagadnieniem jest odbudowa i uruchomienie przemysłu spożywczego, przedewszystkim przemysłu rolnego i żywnościowego w zwią-

zku ze stopniowym rozszerzeniem się bazy surowcowej dla przemysłu mięsnego i bazy dla przemysłu mleczarskiego, opartych na planowej w rolnictwie hodowli. Dogodność warunków uprzemysłowienia województwa posiadać będzie w pewnym stopniu charakter potencjalny, o ile nie zrealizuje się funkcjonowania wartości położenia geograficznego przez otwarcie w 1-szym rzędzie drogi na morze przez Elbląg, względnie udogodnienia połączenia wodnego z Gdańskiem. Sieć drożna, lądowa i wodna rozbudowana w kierunkach równoleżnikowym i przekątnym, powinna być uzupełniona przez połączenia południkowe, wiążące województwo z centralnym zapleczem.

Warunki odbudowy pozostałości poniemieckich podane są w rozdziale III.

I. PRZEMYSŁY SPOŻYWCZE

Przed organizacjami gospodarczymi, powołanymi do odbudowy przemysłu spożywczego, stoi poważne zadanie uruchomienia w okresie Planu tych działów przemysłu spożywczego, które zgodnie z narastaniem produkcji rolnej i hodowlanej będą mogły przerobić w ocalałych obiektach przemysłowych i warsztatowych. Zajdzie jednak konieczność inwestowania w odbudowę conajmniej jednej chłodni składowej dla jaj, ryb i produktów mleczarskich, jak również urządzenia sieci lodowni gospodarskich. Przemysł spożywczy, a zwłaszcza przemysł przetwórczo-mięsny, orientować trzeba w przyszłości na rynki zagraniczne, gdyż główne centra krajowe zbytu są zaopatrywane przez korzystniej położone tereny produkcyjne. Zapoczątkowanie prac w tym kierunku winno nastąpić już w okresie Planu.

Należy stopniowo przywrócić tradycje terenowe tutejszej ludności, polegające na wysokiej obsadzie gospodarstw chłopskich w bydło, co powodowało sprzedaż produkcji roślinnej o postaci uszlachetnionej, jako żywiec i mleko.

a) **Przemysł mięsno - przetwórczy.** Jako pierwsze ośrodki tego przemysłu należy wymienić Kętrzyn, Ostródę i Giżycko. Nowoczesne rzeźnie w tych ośrodkach należy skompletować, uruchomić chłodnie i urządzenia do wyrobu lodu. Poza tym należy przystąpić do rozbudowy sieci bekoniarni i przetworów mięsnych w innych ośrodkach i odbudować zdekompletowaną najbardziej nowoczesną rzeźnię w Olsztynie.

b) **Przemysł mleczarski.** W związku z przewidywanym wzrostem podaży mleka zachodzi konieczność uruchomienia szeregu mniejszych mleczarń w okresie Planu, oraz bezwzględnego zabezpieczenia mleczarń typu większego, które uruchomione będą w okresie planów dalszych. Tak, jak przemysł mięsny, należy i przemysł mleczarski orientować w przyszłości na eksport.

c) **Przemysł gorzelniczy.** Przemysł ten, który częściowo ocalał i najszybciej może być uruchomiony, powinien mieć zabezpieczoną bazę surowcą. Potrzebne jest dokładne przestudiowanie możliwości surowcowych dla tego przemysłu z uwagi na nastawienie gospodarstw chłopskich w 1-szym rzędzie na hodowlę i związane z tym zużycie produkcji ziemniaków.

d) **Przemysł młynarski.** W okresie Planu deficyt zbożowy będzie malał, w końcu Planu winien zniknąć zupełnie. W związku z tym należy przewidzieć w przemyśle młynarskim odbudowę i uruchomienie większych młynów, gdyż wszystkie młyny, czynne obecnie, nie podołają zadaniom przemiału większej podaży zbóż.

e) **Przemysł owocowo - warzywny.** Ponieważ przemysł ten w okresie Planu nie będzie miał dostatecznej bazy surowcowej, należy zapoczątkować wytwórnie w skali wystarczającej narazie na przeróbkę rozporządzalnego surowca, a przede wszystkim rozbudować kwaszarnie kapusty. Odpowiednio zorganizowana akcja zbiórki jagód leśnych, grzybów, malin i porzeczek rozszerzyć może znacznie bazę surowcową tego przemysłu.

f) **Przemysł cukrowniczy.** Zasięg plantacji buraków cukrowych przekroczy w okresie Planu zapotrzebowanie jedynej uruchomionej cukrowni w Kętrzynie. Brak jest podstaw dla budowy nowych cukrowni, a nadwyżka buraków będzie przerobiona przez cukrownie sąsiedniego województwa.

g) **Przemysł piwowarski** zaspokoić winien nietylko potrzeby lokalne, ale po uruchomieniu browaru w Olsztynie, powstanie możliwość eksportu nadwyżki do województw sąsiednich.

h) **Przemysł zielarski.** Z uwagi na obfitość ziół dzikich, możliwości plantacyjne i nastawienie pozytywne ludzkiego typu osadniczego. zachodzi konieczność zorganizowania punktów skupu ziół leczniczych. Większość ziół jak i produkcja waleriany nastawione będą również na eksport.

i) **Płatkarstwo ziemniaczane i krochmalnictwo** nie będą w okresie planu miały większego znaczenia, jako nie mające dostatecznych podstaw surowcowych.

II. PRZEMYSŁY INNYCH BRANŻ

a) **Przemysł drzewny.** Przemysł drzewny stanie się już w okresie Planu podstawowym przemysłem województwa, gdyż opierać się będzie na własnej bazie wysokogatunkowego surowca. Przemysł ten po rozbudowie nabierze znaczenia ogólnokrajowego. Ażeby nie rozpraszać środków i wysiłków, koniecznych do odbudowy i uruchomienia na wielką skalę tego przemysłu, winien on być scentralizowany

i całkowicie przekazany jednemu resortowi. Przemysł ten w obecnej organizacji podlega dwom ośrodkom dyspozycyjnym. Leśnictwo obejmuje nie tylko przemysł tartaczny, ale i część właściwego przemysłu drzewnego t. j. przemysł budowlano-meblowy.

aa) **Przemysł tartaczny** Ponieważ przemysł tartaczny jest w wysokim stopniu zależny od dróg żelaznych i wodnych, powstaje konieczność ich odbudowy przed końcem okresu Planu. Właściwe rozmieszczenie zakładów mieć powinno dla tego przemysłu decydujące znaczenie, zwłaszcza położenie względem szlaków wodnych i zaplecza zaopatrującego. Tworzenie większych zespołów fabrycznych wysunąć należy, jako bardzo celowe. Należy natomiast pozostawić mniejsze obiekty tartaczne dla obsługi potrzeb miejscowych. Zasadą główną tego przemysłu winno być doprowadzenie urządzeń tartacznych w końcowym etapie Planu do takiego stanu ilościowego i jakościowego, ażeby możliwie całe etapy rębne były przetarte na miejscu.

bb) **Przemysł budowlano - meblowy.** Zarówno przemysł tartaczny, jak i budowlano - meblowy dostarcza wyrobów budowlanych i stolarskich do odbudowy i budowy osiedli wiejskich i miast województwa. W tym celu tworzyć należy w okresie Planu zakłady obróbki drzewa, wyposażone w zmechanizowane urządzenia i z zastosowaniem taśmowej metody produkcji, zgodnie z VIII tezą Planu Narodowego. Należy również opracować typy tanich i mocnych umeblowań mieszkań chlopskich. Celem potanienia budownictwa i meblarstwa specjalne zakłady przemysłu drzewnego winny być nastawione na produkcję półfabrykatów, jak okładziny, płyty spilśniowe itp. Rozbudawa przemysłu tartaczanego winna pod koniec Planu dorównać produkcji przedwojennej, zabezpieczyć zapotrzebowanie miejscowe, przy jednoczesnych znacznych nadużkach na potrzeby krajowe eksportu zagranicznego.

b) **Przemysł materjałów budowlanych.** Przemysł ten rozbity tak, jak i drzewny. na dwa ośrodki dyspozycyjne winien być zjednoczony, zwłaszcza na naszym, niezorgonizowanym jeszcze pod względem przmysłowym terenie. W oparciu o wartościową glinę zmechanizowane cegielnie i kaflarnie osiągną w okresie Planu stosunkowo wysoki rozwój, tymbardziej, że po odzyskaniu opuszczonych przez Niemców pozycji, winien zdobyć zagraniczny rynek zbytu, zwłaszcza dla drenów i kafli.

c) **Przemysł włókienniczy.** Z uwagi na planowaną przez uzdolniony do tej uprawy ludzki typ osadnictwa, przemysł ten w ostatnim roku Planu osiągnąć winien pięciokrotnie większą wartość produkcji.

d) **Przemysł skórzany.** W miarę narastania pogłowia bydlęcego, zgodnie z kierunkiem hodowlanym rolnictwa, przemysł ten zdobędzie surowiec miejscowy. W okresie Planu odbudować winien większy ośrodek przemysłowy w Braniewie, przerabiający skóry importowane.

e) **Przemysł metalowy.** Jako najbardziej zniszczony i pozbawiony urządzeń w okresie Planu odbudowany winien być choćby częściowo, z uwzględnieniem potrzeb miejscowych rolnictwa, zaopatrując je w maszyny rolnicze.

f) **Przemysł miejscowy** w końcu okresu planowego winien objąć 50 wzorowych warsztatów, różnych branż, stając się centralnym ogniwem w łańcuchu całej masy drobnych warsztatów spółdzielczych i prywatnych, ażeby w harmonijnej współpracy wszystkich trzech sektorów zaspokoić w dużej mierze potrzeby lokalne województwa.

g) **Przemysł energetyczny** dążyć winien w okresie Planu do zwiększenia produkcji prądu, uruchamiając nowe elektrownie, w oparciu o racjonalną gospodarkę wodną. Nie mniej ważnym zadaniem być winna odbudowa sieci terenowej i przyspieszona elektryfikacja wsi.

h) **Przemysł torfowy.** Wobec braku rozpracowanych danych o możliwościach eksploatacyjnych torfu, tego naturalnego surowca, obficie występującego na terenie województwa, należy podjąć w pierwszym roku Planu badania naukowe nad sprawami wyzyskania go, a wszczególności winna być zbadana sprawa jego koksowania.

III RZEMIOSŁO.

Liczbę warsztatów rzemieślniczych wytwórczych należy w okresie Planu conajmniej podwoić, zgodnie ze stopniowym nasileniem rozwoju życia gospodarczego w rolnictwie i przemyśle. Liczba warsztatów rzemieślniczych usługowych winna być oparta na danych przeciętnych w województwach Ziem Dawnych w stosunku do ilości osób, obsługiwanych przez jednego rzemieślnika.

Rozwinąć należy akcję szkoleniową, zwłaszcza w branżach budowlanych i obsługi maszyn, w oparciu o Instytut Naukowy Rzemiosł. Rzemiosło winno w okresie Planu rozwinąć szeroką działalność w kierunku uprzemysłowienia województwa, zgodnie z tezami XXII i XXIII Planu Narodowego. Racjonalne rozmieszczenie warsztatów rzemieślniczych, komasacja urządzeń maszynowych w rzemieślniczych warsztatach spółdzielczych winny wybitnie podnieść produkcję najpotrzebniejszych dla ludzi pracy wyrobów rzemieślniczych, zgodnie z tezą VII Planu Narodowego.

IV. PRZEMYSŁ LUDOWY I ARTYSTYCZNY.

Dłuższy okres mniejszej aktywności ludności rolniczej w polu, zwłaszcza w miesiącach zimowych, dobre warunki komunikacyjne i elektryfikacja wsi, stwarza w okresie Planu możliwości łatwego rozwoju przemysłu ludowego.

Izba Rzemieślnicza winna opracować szczegółowy plan ośrodków szkoleniowych tego przemysłu i przystąpić już w pierwszym roku do organizacji produkcji takich przemysłów, jak: tkactwo ludowe, hafty artystycze, galanterja drzewna, intarsja w drzewie, koszykarstwo, wyroby ze słomy i trzciny, ceramika, druciarstwo, kuśnierstwo itp.

V. PRZEMYSŁ SAMORZĄDOWY.

a) Gminy miejskie winny w okresie Planu zabezpieczyć gazownie zniszczone, a odbudować i uruchomić nadające się do odbudowy.

b) Urządzenia rzeźni winny być skompletowane, zwłaszcza urządzenia przetwórcze, chłodnie itp. jako niezbędne dla uboju i przeróbki żywca z planowanej na większą skalę hodowli.

c) Celem wykorzystania ubocznych produktów ubojowych, winny być w okresie Planu doprowadzone do stanu używalności ocalałe zkłady utylizacyjne.

Zarówno rzeźnie, jak i zakłady utylizacyjne, stanowić będą podstawowe działalności mięsnych zakładów przetwórczych, rzemieślniczych i przemysłowych.

d) Inne zakłady przemysłowe winne być prowadzone w ramach samorządów terytorjalnych, o ile stanowić będą wyraźnie rentowne obiekty np. tartaki dla własnych lasów, betoniarnie, kopalnie torfu itp.

VI. UWAGI KOŃCOWE DLA PRZEMYSŁU.

a) Jak najprędzej należy doprowadzić do powstania jednego ośrodka dyspozycyjnego, rozdzielającego w sposób planowy maszyny i remanenty poniemieckie,

b) Przekazać należy zakłady przemysłowe, należące do różnych ośrodków dyspozycyjnych nieprzemysłowych, odpowiednim działom branżowych resortów przemysłowych, celem właściwego wykorzystania urządzeń i nastawienia ich na właściwą produkcję.

c) Celem łatwiejszego rozwiązania zagadnienia mieszkań dla świata pracy, zwłaszcza w większych ośrodkach administracyjnych i przemysłowych, należy przejąć osiedla podmiejskie dla robotników i pracowników umysłowych, a rolników przesunąć na właściwe gospodarstwa chłopskie względnie rozparcelowane majątki.

VII. UWAGA DLA ROLNICTWA.

Należy w okresie Planu jak najszybciej szeroko rozwinąć akcję ogródków działkowych dla ludności miejskiej, a miasta

winny przydzielić na ten cel odpowiednie grunta, ponieważ produkcja tego odcinka gospodarczego może w dużym stopniu przyczynić się do częściowego samodzielnego wyżywienia się ludności miejskiej i do obniżenia kosztów utrzymania.

E. KOMUNIKACJA.

1. Odbudowa i rozbudowa sieci kolejowej winna iść w kierunku ściślejszego powiązania terenów województwa olsztyńskiego i białostockiego z wybrzeżem, jak również połączenia województwa olsztyńskiego z centrum kraju.

Wyrażone jest to również w rozdziale IV punkt D z uzasadnieniem.

W tym ujściu Olsztyn stanie się ważnym węzłem komunikacyjnym Ziem północno-wschodnich.

2. Gęsta sieć dróg województwa winna być w okresie Planu zabezpieczona, konserwowana i odbudowana, by nie dopuścić do dekapitalizacji tego majątku narodowego. — Zniszczenia wojenne na drogach i mostach winny być usunięte.

3. W 1-szym roku Planu winny być usunięte przeszkody na kanale Elbląskim i Mazurskim celem oddania tych dróg wodnych dla transportu w 1-szym rzędzie drzewa i materjałów budowlanych.

4. Pełne wyzyskanie ruchu turystyczno - letniskowego, campingowego w produkcji dochodu narodowego powinno nastąpić w okresie Planu i przez możliwe szybkie doprowadzenie do stanu używalności hoteli i schronisk, zwłaszcza w ośrodkach specjalnie atrakcyjnych dla tego ruchu.

5. Rozbudowa sieci łączności winna być w okresie Planu doprowadzona do stanu przedwojennego.

6. Stacja nadawcza w Lidzbarku winna być odbudowana do końca roku 1949

V. WYKONANIE PLANU.

1. Konsumcja.

a) Ażeby osiągnąć główny cel planu Narodowego, którym jest wzrost konsumcji na głowę ludności, należy dążyć wszelkimi możliwymi środkami do odbudowy dóbr wytwórczych województwa. Każda inicjatywa winna się spotkać z poparcim władz i pomocą. Należy zlikwidować radykalnie wszelkie spory kompetencyjne, jak również wytoczyć walkę szkodliwej samowoli w terenie. Zakazać wywozu z terenu województwa maszyn przemysłowych, maszyn rolniczych, fabrykatów i gotowych wyrobów, potrzebnych dla odbudowy warsztatów pracy.

b) We wszystkich zakładach, czy to rolnych, czy przemysłowych należy dążyć do ciągłej i stałej produkcji wszelkich dóbr konsumcyjnych, które znajdą zbyt na miejscu lub drogą wymiany ściągną do województwa dobra brakujące.

Niezwykle ważnym zagadnieniem jest tutaj wzmożona wydajność pracy na każdym odcinku, wciągnięcie do pracy elementu nieproduktywnego i właściwe wykorzystanie fachowców.

c) Zgodnie z tezą I Planu Narodowego kładzie się specjalny nacisk na produkcję podstawowych artykułów żywnościowych, obuwia, i artykułów przemysłowych użytku domowego. Czynniki sprawujące nadzór nad produkcją tych artykułów, nad ich składowaniem i rozprowadzeniem, mają obowiązek szybkiego zapełnienia nimi rynków i nie dopuszczania w żadnym wypadku do ich uszkodzenia, lub zniszczenia.

d) należy wykorzystać wszelkie możliwe źródła surowca, jak również wszelkiego rodzaju odpadki i złom, które obficie pokrywają teren województwa.

2. Produkcja rolna.

a) Zgodnie z ogólną Konferencją Planu Narodowego zwiększania udziału produkcji zwierzęcej, rolnictwo województwa olsztyńskiego, jako nastawione specjalnie w kierunku hodowlanym, winno w okresie Planu dążyć do wybitnej odbudowy pogłowia, możliwego do osiągnięcia zwłaszcza w dziedzinie hodowli nierogacizny i drobiu.

b) Samowystarczalność żywnoćciowa, która nie może być osiągniętą w skali wojewódzkiej w roku 1947, jako to przewiduje Plan Narodowy, w skali ogólnokrajowej winna nastąpić do zbiorów 1948 r.

3. Produkcja przemysłowa.

a) Należy bezwzględnie zabezpieczyć na początku okresu Planu wszystkie dobra wytwórcze, dotychczas nie zabezpieczone. Dobra te po doprowadzeniu do stanu używalności, należy już w pierwszym roku możliwie w najwiekszej ilości wciągnąć do aparatu produkcyjnego dobra konsumcyjne. W pierwszym rzędzie należy właściwie wykorzystać ocalałe budynki i ocalałe maszyny.

b) Powołane do tego czynniki resortowe poczynią starania u władz centralnych celem przeniesienia z województw zasobnych w drodze wytwórczej na terenie województw tych zakładów przemysłowych, które są tam zbędne.

4. Inwestycje.

a) Zgodnie z zasadą IV pkt. 4 Planu Narodowego, która przewiduje finansowanie inwestycji w przeważającej mierze wysiłkiem własnym, a która to zasada w minimalnym stopniu zastosowana być może do terenu województwa, należy do wszystkich inwestycji podchodzić według wytycznych, podanych w tezie XIII Planu Narodowego,

b) Szybkość efektów produkcyjnych winna być przede wszyst-

kiem brana pod uwagę, tak samo możliwość rozbudowy warsztatów pracy, jak dalszego skutku prawidłowo zaprojektowanej inwestycji wstępnej w okresach Planów dalszych.

c) Zastrzeżenie, umieszczone w tezie XIII Planu Narodowego, dotyczące szczególnego uzasadnienia inwestycji przemysłowych w zakładach, których kapitał w budynkach i instylacjach został zniszczony powyżej 50% dawnej wartości, nie powinno naogół odnosić się do terenu województwa olsztyńskiego, które poniosło straty wojenne przekraczające 50%

d) Zgodnie z tezą XVI pkt. 4 Planu Narodowego do końca 1949 roku winno być przeprowadzone zabezpieczenie wszystkich budynków, których odbudowa jest przewidziana, według zasady hierarchistycznej potrzeby i klasyfikacji szkody.

e) Inwestycje budowlane, w myśl IV zasady, pkt. 4 Planu Narodowego winny objąć na terenie województwa przede wszystkiem wiejskie ośrodki parcelacyjne, miasto Olsztyn jako główny ośrodek administracyjny i dyspozycyjny, jak również ośrodki przemysłowe: Braniewo, Pisz, Dobre Miasto.

Uzasadnienie podane zostało w rozdziele III pkt. 2.

5. Oświata, Kultura, Zdrowie i Opieka Społeczna.

a) W dążeniu do zapewnienia społeczeństwu pełnowartościowego typu szkół i instytucji wychowawczych, oświatowych i kulturalnych i należytego ich upowszechnienia winna być w okresie Planu stworzona wystarczająca sieć przedszkoli, szkół podstawowych (z uwzględnieniem w ośrodkach wiejskich dostatecznej liczby szkół zbiorowych, i średnich, zaopatrzonych w niezbędne urządzenia i pomoce naukowe).

Specjalny nacisk należy położyć na rozbudowę szkolnictwa zawodowego zgodnie z zasadą Planu Narodowego. Zakłady kształcenia nauczycieli i wychowawców, szkoły rolnicze — średnie i gminne, domy dziecka i internaty winny być uruchomione zgodnie z potrzebami terenu i stosownie do zasad Planu Narodowego.

b) W dziedzinie kultury i sztuki należy: zabezpieczyć wartościowe dla kultury polskiej zabytki nieruchome, dążyć do dalszego rozwoju Muzeum Mazurskiego w Olsztynie, jako zbiornicy zabytków ruchomych, powołać do życia drugą szkołę muzyczną, rozszerzać działalność koncertów objazdowych, opartych o własną orkiestrę symfoniczną, kulturę teatralną oprzeć o działalność objazdową teatru im. Jaracza w Olsztynie, stworzyć szkołę rysunkową, stworzyć sieć klubów literackich, oraz stworzyć miesięcznik, który obrazowałby zainteresowanie intelektualne terenu.

c) W dziedzinie zdrowia należy wykorzystać pomyślne okoliczności, że ilość szpitali przekracza zapotrzebowanie w okresie Planu. Należy zabezpieczyć budynki szpitalne i odpo-

wiednio rozmieścić szpitale. Doprowadzić należy stan łóżek w końcowym roku Planu do liczby 40 na 10 tysięcy mieszkańców. W odniesieniu do stanu zdrowia należy skonsolidować wysiłki wszystkich instytucji leczniczych, właściwie rozmieścić lekarzy i rozprowadzić leki ze szczególnym zwróceniem uwagi na zwalczanie plagi chorób wenerycznych, walkę z gruźlicą, opiekę nad matką i dzieckiem zwłaszcza odnośnie ludności autochtonicznej.

d) W dziedzinie opieki społecznej należy dążyć do stworzenia warsztatów pracy dla pensjonariuszy w domach opieki, zwiększyć stan posiadania i możliwości eksploatacyjne własnych majątków rolnych.

6. Dochód narodowy

Ogólne wartości produkcji dóbr i usług będą wzrastać, jednak z uwagi na zbyt krótki okres Planu dla całkowitej odbudowy zniszczonego aparatu dóbr wytwórczych, wartość ogólna dochodu województwa olsztyńskiego, jak i przeciętna na głowę ludności, nie przekroczy poziomu przedwojennego.

Wskazówki dochodu narodowego dla województw przewiduje się następujące: dla 1946 roku — 20, dla 1947 roku — 40, dla 1948 roku — 60, dla 1949 roku — 80.

Przesunięcie wskaźników wzwyż w kierunku przeciętnych ogólnokrajowych, podanych w Planie Narodowym, zasadą IV pkt. 6-go, możliwe będzie przy specjalnie wydatnej pomocy Państwa w dziedzinie odbudowy i zaludnienia, które zostało podkreślone w §§ 2 i 4 rozdziału I-go niniejszych wytycznych. Również znaczny wzrost wydajności pracy i znacznie wyższy stopień uświadomienia społecznego tutejszej ludności może wskaźniki podane przesunąć w kierunku 100, t. j. podstawy z roku 1938-go.

VI. UWAGI KOŃCOWE

W ramach podanych w rozdziale IV-ym możliwości gospodarczych województwa w okresie Planu ujęta została działalność wszystkich 3-ch sektorów.

Sektor spółdzielczy zgodnie z uchwałą Krajowej Rady Narodowej pracuje według właściwych planów gospodarczych i obowiązuje go teza XII Planu Narodowego. Plan i wytyczne Sektora Spółdzielczego dla terenu województwa winien być dołączony do Planu i wytycznych Mazurskiej Wojewódzkiej Rady Narodowej. Sektor prywatny działalność swoją oprzeć winien na tezach XXII i XXIII Planu Narodowego.

Wydaje z ramienia Instytutu Mazurskiego Emilia Sukertowa-Biedrawina
Redaktor Serii Społeczno-gospodarczej dr. Edward Szymański

NAKŁADEM INSTYTUTU MAZURSKIEGO W OLSZTYNIE
ul. Wojciecha Kętrzyńskiego 4 (dawniej Emilii Plater)

Druk. Spółdz. Wydaw. «ZAGON» w Olsztynie, ul. Kopernika 14. Z. 3008